

Tehničko-tehnološke značajke kruzer brodova

Dundović, Andrea

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies, Rijeka / Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:187:550490>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-14**

Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet
University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies - FMSRI Repository](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET**

ANDREA DUNDOVIĆ

**TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE ZNAČAJKE KRUZER
BRODOVA**

ZAVRŠNI RAD

Rijeka, 2023.

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET**

**TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE ZNAČAJKE KRUZER
BRODOVA
TEHNICAL AND TECHNOLOGICAL FEATURES OF CRUISE
SHIPS**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Sredstva pomorskog prometa

Mentor: doc.dr.sc. Darko Glažar

Studentica: Andrea Dundović

Studijski smjer: Tehnologija i organizacija prometa

JMBAG: 0081162377

Rijeka, kolovoz 2023.

Student/studentica: Andrea Dundović

Studijski program: Tehnologija i organizacija prometa

JMBAG: 0081162377

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI ZAVRŠNOG RADA

Kojom izjavljujem da sam završni rad s naslovom
Tehničko-tehnološke značajke kruzer brodova

izradio/la samostalno pod mentorstvom doc.dr.sc. Darka Glažara.
(*prof. dr. sc. / izv. prof. dr. sc. / doc dr. sc Ime i Prezime*)

U radu sam primijenio/la metodologiju izrade stručnog/znanstvenog rada i koristio/la literaturu koja je navedena na kraju završnog rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući naveo/la u završnom radu na uobičajen, standardan način citirao/la sam i povezao/la s fusnotama i korištenim bibliografskim jedinicama, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Rad je pisan u duhu hrvatskoga jezika.

Student/studentica

(*potpis*)

Ime i prezime studenta/studentice: Andrea Dundović

Student/studentica: Andrea Dundović

Studijski program: Tehnologija i organizacija prometa

JMBAG: 0081162377

IZJAVA STUDENTA – AUTORA
O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Izjavljujem da kao student – autor završnog rada dozvoljavam Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog ograničenja mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>

Student/studentica - autor

(potpis)

SAŽETAK

Industrija krstarenja i kruzer brodova je istaknuti sektor unutar globalne industrije turizma i putovanja. Uključuje rad velikih putničkih brodova koji pružaju luksuzan odmor i mnogobrojne aktivnosti za vrijeme putovanja do raznih odredišta. Krstarenje nudi jedinstveno i impresivno iskustvo, kombinirajući privlačnost putovanja s udobnošću plutajućeg odmarališta. Brodovi za krstarenje porasli su u veličini i sofisticiranosti tijekom godina, nudeći širok raspon sadržaja i mogućnosti zabave. Zadovoljavaju različite interese putnika, nudeći sadržaje poput: bazena, kazališta, kasina, toplica, restorana, trgovačkih centara, kao i ispunjenje vjerskih potreba. Ovaj sveobuhvatni pristup ima za cilj zadovoljiti želje svakog putnika. Jedna od ključnih prednosti krstarenja je mogućnost istraživanja više odredišta u jednom putovanju istovremeno doprinoseći razvoju lokalnih zajednica koje posjećuje.

Ključne riječi: kruzer brodovi, kruzer kompanije, kruzning turizam, krstarenja.

SUMMARY

The cruise and cruise ship industry is a prominent sector within the global tourism and travel industry. It includes the operation of large passenger ships that provide a luxurious vacation and numerous activities during the journey to various destinations. Cruising offers a unique and immersive experience, combining the appeal of travel with the comfort of a floating resort. Cruise ships have grown in size and sophistication over the years, offering a wide range of amenities and entertainment options. They cater to the various interests of travelers, offering facilities such as swimming pools, theaters, casinos, spas, restaurants, shopping centers as well as the fulfillment of religious needs. This comprehensive approach aims to satisfy the wishes of every traveler. One of the key benefits of cruising is the ability to explore multiple destinations in one trip while contributing to the development of the local communities it visits.

Keywords: cruise ships, cruise companies, cruise tourism, cruises.

SADRŽAJ

UVOD	7
1. KRUZER BRODOVI.....	8
1.1. POJAM KRUZER BRODOVA.....	8
1.2. POVIJEST KRUZER BRODOVA.....	9
2. OSNOVNE TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE ZNAČAJKE KRUZER BRODOVA	12
2.1. OPIS KRUZER BRODOVA	12
2.2. DIJELOVI KRUZER BRODOVA.....	13
3. VRSTE KRUZER BRODOVA	17
3.1. PODVRSTE KRUZER BRODOVA	17
3.1.1. Uobičajeni ili konvencionalani kruzer brodovi.....	18
3.1.2. Mega kruzer brodovi	18
3.1.3. Oceanski kruzer brodovi	18
3.1.4. Luksuzni kruzer brodovi	18
3.1.5. Mali kruzer brodovi.....	19
3.1.6. Avanturistički kruzer brodovi	19
3.1.7. Ekspedicijski kruzer brodovi.....	19
3.1.8. Riječni kruzer brodovi.....	20
4. SIGURNOST NA KRUZER BRODOVIMA.....	20
4.1. SIGURNOSNA STAJALIŠTA NA KRUZER BRODOVIMA.....	20
4.2. SIGURNOSNA INSPEKCIJA	21
5. NAJPOZNATIJI KRUZER BRODOVI	22
5.1. RMS TITANIC	22
5.2. QUEEN MARY 2 (QM2).....	24
5.3. OASIS OF THE SEAS	25
5.4. HARMONY OF THE SEAS	26
5.5. MSC MERAUIGLIA.....	27
5.6. WONDER OF THE SEAS	28
5.7. NORWEGIAN GETAWAY.....	29
6. KRUZER KOMPANIJE	30

6.1.	ROYAL CARIBBEAN INTERNATIONAL	30
6.2.	CARNIVAL CRUISE LINE	31
6.3.	MSC CRUISES.....	32
6.4.	NORWEGIAN CRUISE LINE	32
6.5.	PRINCESS CRUISES	33
6.6.	CELEBRITY CRUISES	33
7.	UTJECAJ KRUZER BRODOVA NA TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ	33
7.1.	VRSTE UTJECAJA	33
7.2.	PODRUČJA KRSTARENJA UZDUŽ HRVATSKE OBALE	36
8.	ZAKLJUČAK.....	39
9.	LITERATURA	40
9.1.	KNJIGE	40
9.2.	ČLANCI:	40
9.3.	INTERNET IZVORI	40
10.	POPIS SLIKA.....	41
11.	POPIS GRAFIKONA	42

UVOD

Industrija krstarenja je istaknuti sektor unutar globalne industrije turizma i putovanja. Uključuje rad velikih putničkih brodova koji pružaju luksuzan odmor i aktivnosti u slobodno vrijeme tijekom putovanja do raznih odredišta. Krstarenje nudi jedinstveno i impresivno iskustvo, kombinirajući privlačnost putovanja s udobnošću plutajućeg odmarališta.

Brodovi za krstarenje porasli su tijekom godina u veličini i sofisticiranosti, nudeći širok raspon sadržaja i mogućnosti zabave. Zadovoljavaju različite interese putnika, nudeći sadržaje poput bazena, kazališta, kasina, toplica, restorana, trgovačkih centara kao i ispunjenje vjerskih potreba. Sveobuhvatni pristup ima za cilj zadovoljiti želje svakog putnika. Jedna od ključnih prednosti krstarenja je mogućnost posjeta više odredišta u jednom putovanju. Putnici mogu iskusiti različite kulture, kuhinje i krajolike istražujući luke pristajanja. Krstarenja pokrivaju popularna područja kao što su Karibi i Mediteran, nudeći uravnoteženost razonode, avanture i kulturnog uranjanja.

Kruzerski brodovi su posebno dizajnirani brodovi koji pružaju udobnost, luksuz i raznolike sadržaje putnicima tijekom njihovih krstarenja. Takvi brodovi su opremljeni sa svime što je potrebno za udoban boravak putnika, uključujući kabine, restorane, bazene, spa centre, teretane, kazališta, trgovine, dječje klubove i još mnogo toga. Sama struktura gostiju, njihovi interesi i financijske mogućnosti određuju hoće li brod biti namijenjen za luksuzni ugođaj, avanture, obrazovanje, kulturu, zabavu, sportske aktivnosti, wellness ili rekreaciju.

Pod kružnim putovanjem ili krstarenjem podrazumijeva se prijevoz ljudi brodom po unaprijed određenom plovidbenom redu i programu (itineraru) uz niz sportskih, zabavnih, zdravstvenih i drugih aktivnosti i usluga, koje se pružaju putnicima na turističkom putovanju u svrhu odmora, zabave i rekreacije. Prema karakteru putovanja krstarenje se svrstava u nautički turizam jer se temelji na plovilu i plovidbi. Jedan od najvećih privlačnosti krstarenja je mogućnost istraživanja različitih odredišta, uključujući egzotične otoke, slikovite priobalne gradove, povijesne luke i spektakularne krajolike. Putnici imaju priliku posjetiti različite zemlje i kulture tijekom jednog putovanja. Kruzer brodovi su poznati po vrhunskoj usluzi i pažnji prema detaljima, pružajući putnicima bezbrižan i luksuzan odmor. Važno je napomenuti da svaka krstarenje može imati vlastite značajke, pravila i politike.

U ovom radu analizirat će pojam kruzer brodova te njihov razvoj, povijest kruzer brodova i kružnih putovanja. Osvrnuti će se na tehničko-tehnološke značajke te vrste kruzera. Drugo poglavlje govori o tehničko-tehnološkim značajkama kruzer brodova. Treće poglavlje opisuje vrste i podvrste kruzer brodova. Unutar četvrtog poglavlja iznose se sigurnosna stajališta na kruzer brodovima. Najpoznatiji kruzer brodovi opisuju se u petom poglavlju, dok se o kruzer kompanijama govori u šestom poglavlju. O utjecaju kruzer brodova na turizam u Republici Hrvatskoj piše se u sedmom poglavlju, dok se sinteza rada nalazi u zaključku ovog rada.

1. KRUZER BRODOVI

Poglavlje kruzer brodovi opisuje se kroz pojam i povijest kruzer brodova.

1.1. POJAM KRUZER BRODOVA

Kruzer brodovi su posebna vrsta putničkih brodova koji pružaju luksuzno iskustvo putovanja na moru. Oni su dizajnirani kako bi putnicima omogućili uživanje u udobnosti, raskoši i raznovrsnosti sadržaja tijekom svog putovanja. Kruzer brodovi su postali popularni među putnicima koji žele istražiti različita odredišta diljem svijeta, dok istovremeno uživaju u luksuznim pogodnostima i uslugama koje brodovi pružaju. Javljaju se u različitim veličinama i kapacitetima. Od manjih boutique kruzera koji mogu primiti nekoliko stotina putnika do ogromnih mega-kruzera koji mogu primiti više tisuća putnika. Kruzeri su prilagođeni različitim potrebama i preferencijama putnika. Takvi su brodovi opremljeni brojnim sadržajima poput kabina, restorana, barova, bazena, spa centara, teretana, kazina, kazališta i mnogih drugih prostora za razonodu.

Kabine na kruzerima mogu biti različitih tipova, uključujući unutarnje kabine bez prozora, vanjske kabine s prozorima ili balkonima, suiteve i luksuzne apartmane. Svaka kabina pruža putnicima udoban smještaj s brojnim sadržajima koji mogu uključivati udobne krevete, kupaonice, klimatizaciju, televizore i druge luksuzne dodatke. Kada je riječ o hrani i ugostiteljstvu, kruzeri pružaju širok izbor restorana i ugostiteljskih objekata. Putnici mogu uživati u raznolikoj gastronomskoj ponudi koja uključuje glavne restorane s

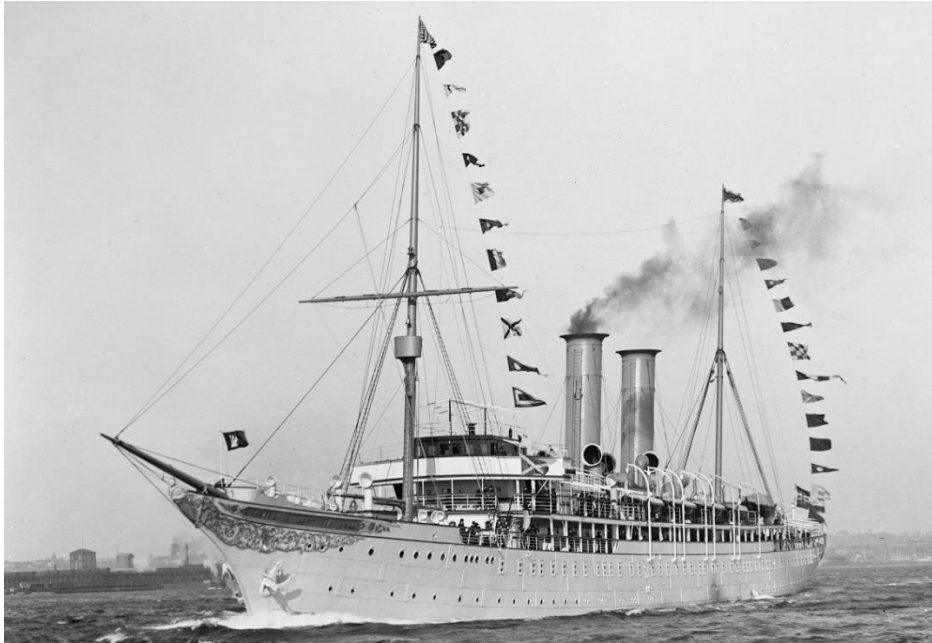
raznim jelima, restorane à la carte, samoposlužne restorane, kafiće, barove i specijalizirane restorane s posebnim vrstama hrane. Kruzери također pružaju raznolike zabavne sadržaje i aktivnosti. Putnici mogu uživati u kazališnim predstavama, koncertima, plesnim izvedbama, filmskim projekcijama, bazenima, spa centrima, teretanama, sportskim terenima, igralištima za djecu, kazinima i brojnim drugim aktivnostima koje pružaju zabavu i opuštanje.

Osim toga, kruzerski brodovi često posjećuju različite luke i odredišta tijekom putovanja, pružajući putnicima mogućnost da istraže znamenitosti, upoznaju kulture i uživaju u raznolikosti obalnih atrakcija. Kruzери nude putnicima jedinstveno iskustvo putovanja na moru s udobnošću, luksuzom i širokim rasponom sadržaja i usluga. Želi li putnik istražiti nove destinacije ili traži opuštajući odmor s obitelji, kruzerski brodovi pružaju mogućnost da iskusi svijet putovanja na jedinstven način.

1.2. POVIJEST KRUZER BRODOVA

Kruzери su luksuzni putnički brodovi namijenjeni za uživanje i razonodu putnika na moru. Imaju bogatu povijest koja seže unatrag gotovo 200 godina. Međutim može se reći kako povijest kruzerskih brodova vuče korijene u luksuznim putovanjima pomorskim brodovima.

Počeci kruzerskih putovanja datiraju iz 19. stoljeća, kada su se prvi putnički brodovi koristili za putovanja u rekreativne svrhe. Prvi putnički brod, smatran za preteču modernih kruzera, bio je "Prinzessin Victoria Luise", koji je u promet stavljen 1900. godine. Taj brod smatra se prvim kruzером na svijetu jer je bio namijenjen isključivo za krstarenje, a ne za prijevoz putnika od jedne luke do druge. Plovio je na relaciji Hamburg – Amerika.

Slika 1: Prikaz prvog kruzera broda "Prinzessin Victoria Luise"

Izvor: [The White Princess \(cruiseinsider.dk\)](https://cruiseinsider.dk) (01.07.2023.)

Još jednim začetnikom modernih kruzerskih brodova smatra američki parobrod "SS Savannah". Godine 1819. SS Savannah je prešao Atlantski ocean, postavši prvi parobrod koji je uspješno obavio putovanje između Europe i Sjeverne Amerike. Iako nije bilo uobičajeno putovanje za odmor tijekom tog vremena, SS Savannah je postavio temelje za budući razvoj kruzerskog turizma. Međutim, kruzerski turizam nije postao popularan sve do druge polovice 19. stoljeća. Godine 1837. Peninsular and Oriental Steam Navigation Company (P&O) postala je prva kompanija koja je pružala redovne putničke usluge parobrodom. P&O je bio pionir u popularizaciji putovanja na moru i postao je važna karika u razvoju kruzerskog turizma. Njemačka brodarska kompanija, Norddeutscher Lloyd, osnovana je 1857. godine, postala je poznata po svojim putničkim brodovima. Njihovi brodovi su bili luksuzno opremljeni i pružali su putnicima udobnost i eleganciju tijekom putovanja. Godine 1845. osnovana je britanska brodarska kompanija, White Star Line, koja je postala poznata po svojim luksuznim putničkim brodovima poput RMS Titanic. Devetnaesto stoljeće je predstavljalo razdoblje eksperimentiranja i razvoja u kruzerskom turizmu.

Taj razvoj je postavio temelje za kasnije razdoblje procvata kruzerske industrije u 20. stoljeću. Jedan od najpoznatijih i najtragičnijih događaja u povijesti kruzerskih brodova je potonuće RMS Titanica 1912. godine. Ovaj luksuzni brod smatran je nepotopivim, ali

sudar s ledenim brijegom doveo je do velike tragedije u kojoj je izgubljeno više od 1.500 života. Taj događaj imao je značajan utjecaj na sigurnosne standarde i propise za kruzerske brodove. Prvi svjetski rat i naknadna gospodarska kriza narušili su razvoj kruzerske industrije. Mnogi putnički brodovi su prenamijenjeni u vojne svrhe, a broj putnika je opao. Nakon rata industrija se polako počela oporavljati pa kruzerski turizam doživljava procvat. Velike kruzerske kompanije poput Cunard Line, White Star Line i Hamburg-America Line počele su graditi luksuzne brodove za putovanja po svijetu. Brodovi su bili opremljeni luksuznim kabinama, elegantnim restoranima, kazalištima i drugim sadržajima koji su privlačili bogate putnike.

Tijekom Drugog svjetskog rata, kao i u prethodnom, većina kruzera prenamijenjena je u vojne brodove kako bi služili u ratnim akcijama. Nakon rata krstarenja su ponovno pokrenuta, ali se pojavljuje jaka konkurencija u vidu letenja zrakoplovima koja postaje vrlo popularan način putovanja. Ipak, krstarenja kruzera i nadalje ostaju privlačna velikom broju ljudi. Kompanije poput Carnival Cruise Line, Royal Caribbean International, Norwegian Cruise Line i MSC Cruises počinju graditi velike brodove s obiljem sadržaja i aktivnostima za putnike. Tijekom dvadesetog stoljeća kruzerske kompanije su proširile svoje ponude na različite destinacije diljem svijeta. Putnici su imali mogućnost istražiti Karibe, Mediteran, Aljasku, Južnu Ameriku i brojna druga zemljopisna područja. Također razvili su se posebni tematski kruzera poput kruzera za plovidbu rijekama ili kruzera za istraživanje polarnog područja.

U 21. stoljeću kruzerski turizam nastavlja rasti. Kruzerski brodovi su dosegli nevjerojatne veličine. Brodovi poput Oasis of the Seas i Harmony of the Seas kompanije Royal Caribbean International postali su najveći putnički brodovi na svijetu. Ti brodovi imaju kapacitet za više tisuća putnika i pružaju obilje prostora za razne sadržaje i aktivnosti. Tehnološki napredak ima značajan utjecaj na kruzersku industriju. Brodovi su opremljeni naprednim navigacijskim sustavima, stabilizatorima za smanjenje valova tj. valjanja, ekološki osviještenim tehnologijama za smanjenje utjecaja na okoliš i digitalnim inovacijama poput pametnih ključeva, mobilnih aplikacija i virtualne stvarnosti. Danas se sve veća pažnja posvećuje održivosti u kruzerskoj industriji. Kompanije provode mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova, uvode se napredni sustavi za pročišćavanje otpadnih voda i primjenu drugih ekoloških praksi. Također se promiče odgovorno putovanje, očuvanje prirode i podrška lokalnim zajednicama na odredištima kruzerskih putovanja. Kruzerske kompanije se sve više fokusiraju na personalizaciju iskustva putnika.

Putnici imaju mogućnost biranja između različitih opcija obroka, aktivnosti i izleta. Također razvijaju se tehnologije koje omogućavaju personalizirane usluge i komunikaciju s posadom putem pametnih uređaja. Povijest kruzerskih brodova obilježena je razvojem tehnologije, sigurnosnih standarda i stalnim dimenzionalnim širenjem. Od skromnih početaka do luksuznih plutajućih odmarališta, kruzeri su postali popularan način putovanja za sve veći broj ljudi širom svijeta.

2. OSNOVNE TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE ZNAČAJKE KRUZER BRODOVA

Osnovne tehničko-tehnološke značajke prikazuju se kroz opis kruzerskih brodova i dijelove kruzer brodova.

2.1. OPIS KRUZER BRODOVA

Kruzeri su luksuzni putnički brodovi koji pružaju opušteno i raznoliko iskustvo putovanja. Tehničko-tehnološke značajke kruzer brodova jesu sljedeće:

Veličina i kapacitet: Kruzeri mogu biti iznimno veliki, s kapacitetom od više tisuća putnika i članova posade. Oni se sastoje od više paluba te imaju brojne kabine i prostorije koje su namjenjene za putnike.

Propulzija: Većina suvremenih kruzerskih brodova koristi pogon na dizelski motor. Mogu biti opremljeni s više motora koji pokreću propelere i omogućuju kruzeru da se kreće kroz vodu.

Navigacija i sigurnost: Kruzeri su opremljeni naprednom navigacijskom opremom, uključujući radare, GPS sustave, sonare i druge instrumente koji pomažu u sigurnoj plovidbi. Također, imaju sustave za komunikaciju i praćenje vremenskih uvjeta kako bi se osigurala sigurnost za putnike i posadu.

Kabine i prostorije: Postoje različite vrste kabina koje su opremljene udobnim krevetima, kupaonicama, klima uređajima i drugim sadržajima koji putnicima omogućuju ugodan boravak. Uz to, imaju brojne zajedničke prostorije poput restorana, barova, bazena, kazališta, teretana, spa centara, dječjih klubova i drugih sadržaja za razonodu putnika.

Hrana i usluge: Na raspolaganju putnicima su brojni restorani i ugostiteljski objekti s ponudom različitih vrsta hrane i pića. Mogu pružiti uslugu na principu švedskog stola, a la carte uslugu ili kombinaciju obje. Brodsko osoblje, uključujući konobari i kuhari, radi na pružanju vrhunske usluge putnicima.

Zabava i aktivnosti: Ponuđeni su raznoliki zabavni sadržaji i aktivnosti kako bi putnicima pružili ispunjen i uzbudljiv boravak. To može uključivati kazališne predstave, koncerte, plesne izvedbe, sportske aktivnosti, igrališta za djecu, spa tretmane, casino, trgovine, filmske projekcije i još mnogo toga.

Energetska učinkovitost i ekologija: U suvremenim kruzerskim brodovima sve se više ulaže u energetska učinkovitost i očuvanje okoliša. Primjenjuju se inovacije poput korištenja ekološki prihvatljivih goriva, sustava za recikliranje otpada i vode, tehnologija smanjenja emisija i drugih mjera za smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.

Svaki kruzer može imati svoje specifičnosti i prilagodbe prema namjeni i preferencijama putnika. Kruzeri se često prilagođavaju različitim ciljanim skupinama putnika i nude različite vrste putovanja, uključujući obiteljske kruzere, avanturističke kruzere, luksuzne kruzere i tematske kruzere.

2.2. DIJELOVI KRUZER BRODOVA

Prije 1920. godine svrha velikih putničkih parobroda u industriji krstarenja bila je prijevoz imućnih ljudi i imigranata. Krstarenje samo iz užitka nije postojalo. Kad su novi zakoni o imigraciji promijenili industriju, brodarski prijevoznici bili su prisiljeni svoju ponudu nuditi potpuno novom tržištu.

Uskoro su uslijedile reklame koje su pozivale ljude da uživaju u putovanju na udobnim, elegantnim brodovima za krstarenje. Tvrtnice za krstarenja slale su putnike u slikovita područja diljem svijeta. To je omogućilo ljudima da dožive svijet kao nikada prije, a sve u luksuzu. Današnji brodovi za krstarenje drugačiji su od povijesnih putničkih linija. Sadrže kompletan niz modernih sadržaja kao što su medijske sobe, prostori za fitness i infinity bazeni.

Prostori na brodu za krstarenje podjeljeni su na tri vrste. Oni uključuju:

Javni prostor – uključuje sva područja u kojima gosti mogu uživati, poput fitness centra, bazena, restorana i knjižnice.

Prostor za posadu – privatni prostor namijenjen za zapovjednika i ostale članove brodske posade za krstarenje. Članovi posade borave na donjoj palubi, a osoblje na gornjoj. Zapovjednik i časnici obitavaju u privatnim kabinama smještenim u blizini mosta.

Kabina - predstavlja privatni prostor gosta. To je mjesto gdje se opušta, spava i priprema za dnevne aktivnosti. Sobe će se razlikovati ovisno o kruzaru. Mogu biti minimalistički ili dizajnerski uređene.

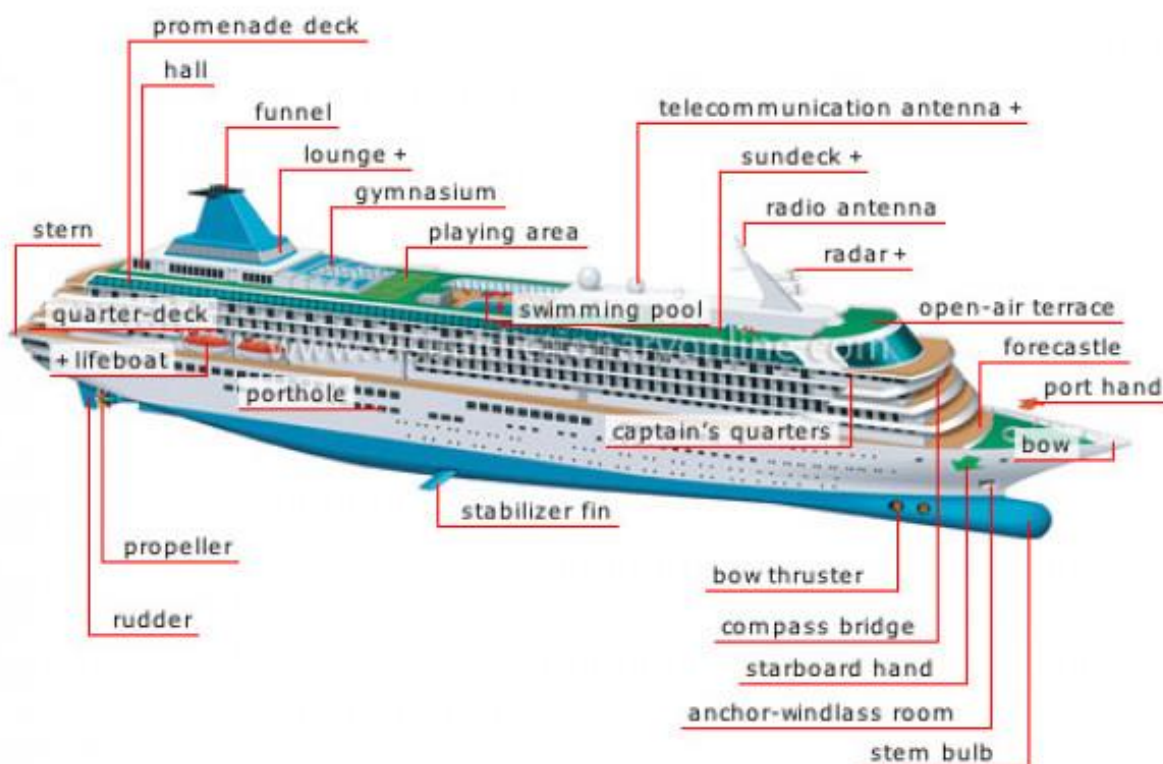
Postoje tri različite vrste kabina, i to unutarnje sobe, apartmana i sobe s pogledom na more. Gosti mogu očekivati osnovne stvari uključujući kupaonice, ormare, telefone, televizore i krevet. Ipak, svaki tip kabine pruža drugačije iskustvo za smještaj putnika.

Unutarnje kabine smještene su u sredini broda za krstarenje, nemaju balkone ni prozore. To su jeftinije sobe. Slične su veličine kao sobe s pogledom na more i sadrže slične pogodnosti.

Apartmani su ove putničke kabine imaju prostor za sjedenje zajedno s više soba za veće obitelji ili skupine putnika. Nude više prostora od ostalih kabina. Apartmani dolaze s pogodnostima poput plišanih kućnih ogrtača, cvijeća i drugih predmeta, a što ih čini luksuznijima.

Sobe s pogledom na more poznate su i kao vanjske kabine. Imaju balkone ili prozore i dopuštaju prirodnom svjetlu da uđe u kabinu. Gosti mogu promatrati krajolik iz svoje sobe u udobnosti vlastitoga određenoga privatnog prostora.

U nastavku se daje prikaz kruzarskog broda sa njegovim najbitnijim dijelovima:

Slika 2: grafički prikaz najbitnijih dijelova kruzerskog broda

Izvor: <https://yaletools.com/parts-of-cruise-ship/> (01.07.2023.)

Pramac (engl. bow)

Pramac je prednji dio broda. Ponajprije je oblikovan kako bi otpor broda bio što manji, a ovisno o namjeni broda može imati različite oblike koji su se s vremenom znatno mijenjali.

Krma(engl. stern)

Krma je stražnji dio broda. Sobe na krmi obično su veće te je okruženje tiše jer je krma udaljena od većine aktivnosti na brodu.

Most (engl. navigation bridge)

Most je mjesto na brodu gdje zapovjednik i njegova posada upravljaju brodom. Nautički izraz potječe od uske, podignute platforme koja "premošćuje" dvije strane velikog plovila koje je zapovjedniku omogućavala pristup objema stranama dok je zapovijedao

posadom. Moderni kruzeri obično imaju most zatvoren staklom na gornjoj palubi blizu pramca što zapovjedniku i posadi daje jasan pogled. Većina mostova na kruzerima zabranjena je putnicima, iako neke kompanije nude obilaske mosta ili posjete kao dio sadržaja krstarenja.

Radar (engl. radar)

Radar na brodu ima funkciju navigacijskog uređaja koji otkriva i mjeri objekte oko broda. Radar se također koristi za otkrivanje lokacije brodova kako bi se spriječili sudari s drugim brodovima i objektima koji plutaju u moru.

Radio antena (engl. radio antenna)

Obično brodovi imaju radio koji se naziva pomorski VHF uređaj. Služi kao sredstvo komunikacije u kritičnim vremenima i hitnim slučajevima. Radio ima antenu koja se nalazi na brodu, a koja je korisna za olakšavanje potrage u hitnim slučajevima slanjem signala SAR(engl. search and rescue) timu ili drugom brodu.

Telekomunikacijska antena (engl. telecommunication antenna)

Telekomunikacija je proces slanja informacija bežičnim putem ili samo putem signala. Telekomunikacijske antene na brodovima mogu pretvarati elektromagnetske signale u električne signale. Osim toga, radio signali koje emitiraju radio stanice također se primaju putem ove telekomunikacijske antene.

Kormilo (engl. rudder)

Kormilo je alat koji služi za određivanje i održavanje smjera kretanja broda. Brodsko kormilo također je važna komponenta na brodu za održavanje brodske sigurnosti.

Propeler/brodski vijak (engl. propeller)

Propeler/vijak je uređaj koji svojom vrtnjom prouzrokuje poriv broda. Ima izravnu vezu s brodskim motorom za proizvodnju energije namjenjenu za brodski pogon. Propeler je glavna komponenta broda koja ima funkciju pokretanja broda.

Pramčani propeler (engl. end stem)

Pramčani propeler je dodatni motor i na brodu koji služi za pomoć u kretanju broda ili kao manji pogonski uređaj. Ovaj pomoćni motor nalazi se ispod morske površine na

bočnoj strani broda. Postavljaju se na brodove kako bi pridonijeli lakšem manevriranju brodom.

Dimnjak (engl. funnel)

Na brodu služi za odvođenje dima iz brodskog motora odnosno izgaranje brodskoga goriva. Osim toga, postojanje dimnjaka može spriječiti udisanje dima od strane ljudi, jer dimnjak kontrolira smjer vjetra kada se dim ispušta.

Brodica za spašavanje (engl. lifeboat)

Brodica za spašavanje je oprema za sigurnost koju moraju imati brodovi. Ova brodica za spašavanje koristi u hitnim slučajevima kao što su nesreće ili druge stvari koje zahtijevaju od putnika da napuste brod, kao i u vježbama posade.

Prostorija za sidreno vitlo (engl. anchor-windlass room)

Sidreno vitlo je dio opreme instaliran na brodovima za pomicanje lanaca i sidara. Za sidreno vitlo postoji i naziv sidreni stroj.

3. VRSTE KRUZER BRODOVA

U ovom poglavlju obrađuju se i opisuju podvrste kruzer brodova.

3.1. PODVRSTE KRUZER BRODOVA

Podvrste kruzer brodova dijele se na: uobičajeni ili konvencionalni kruzer brodovi, mega kruzer brodovi, oceanski kruzer brodovi, luksuzni kruzer brodovi, mali kruzer brodovi, avanturistički kruzer brodovi, ekspedicijski kruzer brodovi i riječni kruzer brodovi.

3.1.1. Uobičajeni ili konvencionalni kruzer brodovi su srednje veliki ili veliki brodovi koji su dizajnirani za pružanje udobnosti i raznolikosti sadržaja putnicima tijekom putovanja na moru. To je vrsta putničkih brodova koju većina kompanija u sektoru plasira kao plutajuća odmarališta koja su dizajnirana i opremljena za potrebe većine putnika na krstarenju. Kapacitet takvog plovila kreće se u rasponu od 850 do 3 000 putnika. Imaju različite kabine ili kabinete u kojima putnici borave tijekom krstarenja, a također imaju i javne prostore poput restorana, barova, kazališta, bazena, teretana, spa centara, dječjih klubova, trgovačkih centara i drugih objekata za zabavu i opuštanje. Kruzeri obično putuju na određenim rutama koje mogu uključivati posjete raznim lukama i odredištima. Putovanje može biti kraće, kao što su vikend krstarenja, ili duže, poput putovanja od nekoliko tjedana ili čak mjeseci.

3.1.2. Mega kruzer brodovi su veliki luksuzni putnički brodovi dizajnirani za pružanje ekskluzivnog i raskošnog iskustva putnicima. Ovi brodovi su obično vrlo veliki i mogu primiti više tisuća putnika i članova posade. Mega kruzeri često imaju bogate sadržaje i luksuzne usluge, uključujući restorane s vrhunskom hranom, bazene, spa centre, kazališta, trgovačke centre, teretane, sportske sadržaje i još mnogo toga. Radi se o kruzerima koji mogu primiti više od 3000 putnika, a često i više od 5000 putnika. Primjeri nekih poznatih mega kruzera uključuju brodove kompanije "Royal Caribbean International," "Carnival Cruise Line," "MSC Cruises," "Norwegian Cruise Line," "Disney Cruise Line" i ostali. Svaki od ovih brodova ima različite mogućnosti i atrakcije kako bi privukao različite vrste putnika.

3.1.3. Oceanski kruzer brodovi su veliki putnički brodovi koji plove oceanima i pružaju putnicima mogućnost da istraže različita odredišta na jednom putovanju. Ti brodovi su posebno dizajnirani za udobnost i zabavu putnika tijekom dužih putovanja na moru. Sagrađeni su u svrhu krstarenja prema strožim standardima od konvencionalnih plovila sa znatno „čvršćim“ dizajnom i otpornijim strukturama da izdrže posebno teške oceanske uvjete plovidbe u dugim i svjetskim krstarenjima.

3.1.4. Luksuzni kruzer brodovi su motorne jahte ili jedrilice za krstarenje opremljene najsuvremenijim i tehnološki naprednim nautičkim sustavima, visokim standardnim značajkama i posebnim udobnostima, zadovoljavajući pri tom posebne zahtjeve ekskluzivne klijentele koja traži duže rute i egzotičnija odredišta širom svijeta. Luksuzni kruzeri imaju najsofisticiraniji i tehnološki najnapredniji nautički sustav. Oni obično nude vrhunski smještaj, gastronomske delicije, ekskluzivne sadržaje i usluge, te su često manji u veličini kako bi stvorili intimnije i ekskluzivnije iskustvo za putnike. Primjeri poznatih luksuznih brodova za kružna putovanja uključuju između ostalih "Regent Seven Seas Cruises," "Seabourn Cruise Line," "Silversea Cruises," "Crystal Cruises," "Viking Ocean Cruises," i "Oceania Cruises," među drugima.

3.1.5. Mali kruzer brodovi su manji putnički brodovi dizajnirani za pružanje intimnog i autentičnog iskustva putnicima tijekom putovanja na moru. Ovi brodovi obično imaju manji kapacitet u odnosu na veće kruzere, što omogućuje putnicima da posjete manje luke i odredišta koje veći brodovi ne mogu dosegnuti. Mali brodovi za kružna putovanja nude krstarenja u rasponu od motornih jahti ili jedrilica do klasičnih krstarećih brodova kapaciteta do nekoliko stotina putnika, nudeći intimnija i opuštajuća iskustva od većih brodova na masovnom tržištu u manje poznatim odredištima, dizajniranim za pružanje specifične usluge krstarenja u svezi s ekoturizmom, kulturom ili poviješću, kongresima na moru, morskim sportovi, itd. ili kao jedini način za navigaciju kroz vode, male uvale, luke ili arhipelage koja ne bi „podržavali“ veća plovila, pružajući istu razinu udobnosti i osnovne pogodnosti kao i glavni brod za krstarenje. Pružaju jednaku razinu udobnosti i osnovne pogodnosti kao i krstarenja na većim brodovima.

3.1.6. Avanturistički kruzer brodovi su posebni putnički brodovi dizajnirani kako bi putnicima pružili nevjerojatno iskustvo istraživanja i avanture tijekom njihovog putovanja. Ovi brodovi često se koriste za ekspedicijska putovanja koja omogućuju putnicima da istraže divljinu, udaljena odredišta, i nepristupačna područja. Izgrađeni su za plovidbu u izazovnim uvjetima, uključujući hladnija i ekstremna područja. Imaju snažan trup i mogućnosti plovidbe u ledenim vodama. Ti brodovi često putuju na nekonvencionalnim rutama, posjećujući udaljene otoke, arktičke ili antarktičke akvatorije, i druga rijetko posjećena mjesta. Na avanturističkim brodovima obično se nalaze stručni timovi koji vode putnike kroz izazove i pružaju edukativne informacije o okolišu, flori i fauni. Putnici imaju priliku sudjelovati u raznim avanturističkim aktivnostima poput ekspedicija u brodicama, pješčenja po divljini, ronjenja s kisikom i promatranja divljih životinja u njihovom prirodnom okruženju. Kako bi se omogućila bolja iskustva za putnike tijekom aktivnosti na kopnu i vodi, broj putnika na avanturističkim brodovima je obično ograničen. Primjeri avanturističkih brodova za kružna putovanja uključuju brodove koji istražuju Arktik i Antarkt, Amazonu, Galapagos i druge egzotična odredišta.

3.1.7. Ekspedicijski kruzer brodovi predstavljaju poseban tip putničkih brodova koji su dizajnirani za istraživanje udaljenih i nepristupačnih područja na zemlji i moru. Ovi brodovi pružaju posebna putovanja i omogućuju putnicima da dožive netaknutu prirodu, divljinu i kulturno bogatstvo na posebnim rutama koje nisu tipične za konvencionalne kruzere. Ekspedicijski kruzери su posebno dizajnirana, to jest prilagođena istraživačka plovila ili ledolomci kojima upravljaju specijalizirane kompanije kako bi svojim putnicima pružili ekskluzivno iskustvo u udaljenim odredištima i plovnim putovima, poput arktičkih i antarktičkih područja ili obalnih područja u ekološkim i biosfernim rezervatima te se njima može vidjeti više negoli u privatnim ekspedicijama od konvencionalnih krstarenja brodovima. Raspolazu odgovarajućom razinom udobnosti, sigurnosti i usluga, koje uključuju motorne brodice na napuhavanje, a ponekad čak i helikoptere za ekspedicijska putovanja i slijetanja na obalu.

3.1.8. Riječni kruzer brodovi čine posebni tip putničkih brodova koji putuju rijekama i kanalima, omogućavajući putnicima da istraže različite gradove, pokrajne i kulture koje se nalaze uz obale rijeka. Ovi brodovi pružaju mirno i opušteno putovanje unutar kontinentalnih područja, često prolazeći kroz slikovite krajolike i povijesne lokalitete. Manji su od morskih kruzera i kapaciteta do nekoliko stotina putnika, ova su plovila posebno dizajnirana za plovidbu rijekama i unutarnjim plovnim putovima. Nude uzbudljiva iskustva na ultra visokotehnološkim jedinicama te nostalgična putovanja brodovima s jedrilicama po rijekama poput Amazone, Nila, Rajne, Sene, Volge, Mississippija, Yangtsea i mnogih drugih.

4. SIGURNOST NA KRUZER BRODOVIMA

Četvrto poglavlje, sigurnost na kruzer brodovima, prikazat će se kroz sigurnosna stajališta na kruzer brodovima i sigurnosnu inspekciju.

4.1. SIGURNOSNA STAJALIŠTA NA KRUZER BRODOVIMA

Sigurnost putnika na kruzerima je iznimno važno stajalište, a brodarske tvrtke poduzimaju brojne mjere kako bi osigurale siguran boravak na brodu.

Ključno stajalište sigurnosti na kruzer brodovima jesu:

Uvježbavanje posade: Posada kruzera prolazi kroz strogo uvježbavanje koje uključuje postupanje u hitnim situacijama, spašavanje na moru, pružanje prve pomoći i druge sigurnosne postupke. Oni su odgovorni za osiguranje sigurnosti putnika i pružanje potrebne pomoći u slučaju hitnih situacija.

Protupožarna zaštita: Kruzerski brodovi su opremljeni sustavima za detekciju požara i protupožarnom opremom kao što su: vatrogasni aparati, sprinkleri i vatrogasne cijevi. Redovito se provode vježbe evakuacije i protupožarno uvježbavanje kako bi se osigurala brza i učinkovita reakcija u slučaju požara.

Sigurnosni sustavi: Kruzeri imaju sigurnosne sustave poput: video nadzora, pristupnih kontrola i alarmnih sustava koji pomažu u održavanju sigurnosti na brodu. Ovi sustavi pomažu u praćenju aktivnosti na brodu i otkrivanju potencijalnih prijetnji.

Medicinska služba: Na brodu postoje medicinske centre i kvalificirano medicinsko osoblje koje može pružiti hitnu medicinsku pomoć putnicima u slučaju bolesti ili ozljeda. Medicinski centri opremljeni su osnovnim medicinskim uređajima i lijekovima potrebnim za pružanje hitne skrbi.

Evakuacijski planovi: Kruzeri imaju detaljne evakuacijske planove koji se primjenjuju u slučaju nužde. Putnicima se pruža informacija o tome kako postupiti u slučaju napuštanja broda, a na brodu postoje označeni izlazi, brodice za spašavanje i sredstva za spašavanje koja su dostupna u slučaju potrebe.

Važno je napomenuti da unatoč svim sigurnosnim mjerama, putnici također imaju odgovornost pratiti sigurnosne smjernice, sudjeluju u vježbama napuštanja broda i prijaviti bilo kakve sumnjive aktivnosti ili incidente posadi broda. U slučaju hitnih situacija, kruzeri imaju planove za komunikaciju s obalnim službama i koordinirane akcije za spašavanje putnika i posade.

4.2. SIGURNOSNA INSPEKCIJA

Kruzerski su brodovi podvrgnuti strogoj sigurnosnoj inspekciji i certifikaciji kako bi se osiguralo da zadovoljavaju sigurnosne standarde. Ovo uključuje redovito pregledavanje i održavanje brodova te ispunjavanje propisa o sigurnoj plovidbi.

Sigurnosna inspekcija na kruzer brodovima igra ključnu ulogu u osiguravanju sigurnosti putnika, posade i same plovne operacije. Ova inspekcija obuhvata niz procedura i standarda koje brod mora ispuniti kako bi dobio odobrenje za plovidbu. Inspektori su dužni pregledati sve ključne sustave broda, uključujući navigacijske, komunikacijske, električne, mehaničke i sigurnosne sustave. Oprema poput brodice za spašavanje, vatrogasna oprema, detektori dima i plina bit će posebno provjerena. Brodovi također moraju imati učinkovite sustave za sprječavanje, otkrivanje i gašenje požara. Inspektori će ocijeniti prisutnost i funkcionalnost vatrogasnih aparata, sprinklera, alarmnih sustava i izlaza za hitne slučajeve. Procijeniti će i kapacitet brodice za spašavanje, te kako je osigurana sigurna i učinkovita evakuacija putnika i posade u slučaju nužde. Vježbe napuštanja broda mogu biti dio ovog procesa. Kruzeri moraju udovoljavati strogim standardima higijene kako bi se spriječilo širenje bolesti. Inspektori će ocijeniti planove za sprječavanje i upravljanje zaraznim bolestima te opremljenost medicinskom opremom. Posada mora biti dobro obučena za postupanje u hitnim situacijama. Prilikom inspekcije provjeriti će planove za obuku posade u slučaju nesreće, terorističkog napada ili drugih ozbiljnih incidenata.

Sigurnosna inspekcija nije jednokratni proces. Tijekom plovidbe, kruzeri mogu biti podvrgnuti neprijavljenim inspekcijama od strane vlasti država kroz koje prolaze. Organizacije poput Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i SOLAS (Međunarodni ugovor o sigurnosti života na moru) postavljaju međunarodne standarde za sigurnost kruzer brodova koje moraju poštovati. Ove inspekcije provode vlasti država pod čijom zastavom brod plovi. Cilj je osigurati da kruzeri zadovoljavaju najviše standarde sigurnosti i spriječiti potencijalne nesreće ili incidente na moru.

5. NAJPOZNATIJI KRUZER BRODOVI

Ovdje se govori o kruzerskim brodovima koji su postali poznati diljem svijeta zbog svoje luksuzne ponude, inovativnog dizajna i nevjerojatnih plovidbenih iskustava.

Najpoznatiji kruzerski brodovi koji se poimence navode, jesu:

5.1. RMS TITANIC

RMS Titanic bio je legendarni putnički kruzer koji je izgrađen početkom 20. stoljeća. Titanic je bio dio White Star Line, engleske broderske tvrtke, i smatran je najluksuznijim brodom svog vremena. Unatoč svojoj slavi, Titanic je tragično završio svoje prvo putovanje kada je potonuo nakon sudara s ledenim brijegom 15. travnja 1912. godine. Bio je dugačak oko 269 metara, širok oko 28 metara i imao je visinu od oko 53 metra te dizajniran da pruži prostor za luksuzne kabine, javne prostore i brojne sadržaje za putnike. Imao je različite vrste kabina koje su zadovoljavale različite potrebe putnika. Kabine su bile podijeljene na prvu, drugu i treću klasu, pri čemu su kabine prve klase imale najvišu razinu luksuza s privatnim kupaonicama, udobnim krevetima i bogatim dekorom.

Poznata je Titanic-ova luksuznost uređenja i sadržaja. Prva klasa je imala prostrane salone, restorane, biblioteke, glazbene dvorane, teretane i druge prostorije za razonodu. Na brodu su se također, nalazili frizerski saloni, bazeni, terase i druge pogodnosti koje su putnicima pružale vrhunsko iskustvo. Titanic je bio opremljen nekim inovativnim tehnologijama svog vremena te je bio prvi putnički brod koji je imao bežični telegrafski sustav za komunikaciju na velikim udaljenostima. Ovaj sustav je bio od velike važnosti za slanje poruka o hitnim situacijama i traženje pomoći tijekom katastrofe. Iako je Titanic bio smatran neuništivim brodom, tragičan sudar s ledenjakom otkrio je slabosti u sigurnosnim mjerama. Unatoč prisutnosti sigurnosnih mjera kao što su brodice za spašavanje, brod nije imao dovoljan broj brodice za sve putnike. Potonuće Titanica bilo je jedno od najvećih pomorskih nesreća u povijesti. Tragedija je potaknula poboljšanje sigurnosnih propisa, uključujući bolju pokrivenost i opremljenost brodicama za spašavanje, poboljšanje nadzora nad ledenim poljima i bolje uvježbanu posadu za postupanje u hitnim situacijama. Titanic

je ostao zapamćen kao simbol propasti i kao podsjetnik na važnost sigurnosti na brodovima.

Broj paluba: 10

Broj kabina: 840

Kapacitet putnika: 2.453 putnika

Posada: 874 članova posade

Prvo putovanje: 10. travnja 1912

Izvan službe: 15. travnja 1912

Cijena izgradnje: 1,5 milijuna funti (150 milijuna funti u 2019.)

Slika 3: prikaz RMS Titanica na svom prvom i jedinom putovanju

Izvor: https://titanic.fandom.com/wiki/RMS_Titanic

5.2. QUEEN MARY 2 (QM2)

Queen Mary 2 je jedan od najpoznatijih putničkih kruzera na svijetu. Izgrađen je 2003. godine kao nasljednik legendarnog Queen Elizabeth 2 (QE2) i dio je brodovlja kompanije Cunard Line. Queen Mary 2 predstavlja spoj luksuza, tradicije i vrhunskih pomorskih putovanja. Queen Mary 2 je ogroman brod s dužinom od oko 345 metara, širinom od oko 41 metra i visinom od oko 72 metra. Sa svojim impozantnim dimenzijama, QM2 je jedan od najvećih putničkih brodova na svijetu.

Brod nudi različite vrste kabina koje su prilagođene različitim preferencijama putnika. Uz klasične unutarnje i vanjske kabine, Queen Mary 2 ima veliki broj kabina s balkonima, suiteva i luksuznih apartmana. Kabine su elegantno uređene i opremljene svim potrebnim sadržajima za ugodan boravak. Queen Mary 2 je poznat po svom raskošnom i elegantnom uređenju. Na brodu se nalazi niz restorana koji poslužuju vrhunske gastronomske specijalitete, barovi, salon za čaj, kazalište, kazino, biblioteka, bazeni, spa centar, teretana i mnogi drugi prostori za razonodu i opuštanje putnika. Brod također nudi bogat izbor kulturnih i zabavnih aktivnosti tijekom putovanja.

Poznat je i po svojoj transatlantskoj ruti koja povezuje Southampton u Engleskoj s New Yorkom u Sjedinjenim Američkim Državama. Ova ruta pruža putnicima jedinstveno iskustvo putovanja preko Atlantika, omogućujući im da dožive tradicionalnu, ali i glamuroznu atmosferu. Opremljen je suvremenim navigacijskim i sigurnosnim sustavima. Brod ima napredne tehnologije za stabilnost, detekciju ledenih brijegova, komunikaciju i sigurnost putnika. Također ima visoke ekološke standarde, uključujući sustave za pročišćavanje otpadnih voda i smanjenje emisija plinova.

Broj paluba: 18 paluba (13 za putnike, 11 s kabinama)

Broj kabina: 1360

Kapacitet: 2.695 putnika (nakon remonta 2016.); 2.620 putnika (izvorni dizajn)

Posada: 1253 članova posade

Graditelj: STX Europe Chantiers de l'Atlantique, Saint-Nazaire, Francuska

Prvo putovanje: 12. siječnja 2004. [2]

Troškovi izgradnje: 800 milijuna dolara

Slika 4: prikaz kruzera Queen Mary 2 (QM2)

Izvor: <https://www.cruisemapper.com/ships/Queen-Mary-2-721>

5.3. OASIS OF THE SEAS

Oasis of the Seas je izgrađen 2009. godine kao dio brodovlja kompanije Royal Caribbean International. Oasis of the Seas spada u kategoriju "Oasis Class" kruzera, koji su poznati po svojoj veličini, luksuzu i izvanrednim sadržajima. Oasis of the Seas je iznimno velik brod. Dugačak je oko 361 metar, širok oko 60 metara i visok oko 72 metra pa Oasis of the Seas spada u jedne od najvećih putničkih brodova na svijetu. Uobičajeno ima kapacitet od oko 5.400 putnika u dvokrevetnim kabinama, ali može ugostiti i više od 6.000 putnika kada su kabine maksimalno ispunjene.

Ima revolucionarnu "Central Park" zonu smještenu u središtu broda, koja je uređena poput prekrasnog parka s pravim drvećem, cvijećem i restoranima. Također ima "Boardwalk" zonu inspiriranu klasičnim šetalištem s trgovinama, restoranima i zabavnim sadržajima poput vrtuljaka. Ovaj kruzera nudi nevjerojatne mogućnosti za zabavu i aktivnosti. Na brodu se nalazi kazalište, kino, klizalište, simulator surfanja, bazeni, vodeni park s toboganima, zip-line, spa centar, fitness centar, kazino, trgovine i još mnogo toga. Putnici mogu birati između različitih aktivnosti kako bi ispunili svoje vrijeme na brodu. Oasis of the Seas je opremljen suvremenim tehnologijama kako bi pružio napredno iskustvo putnicima. Brod ima bežični internet, interaktivne ekrane za informacije i rezervacije, tehnologiju za praćenje djece, digitalne informacijske ekrane i još mnogo toga. Njegova veličina, inovativni dizajn i bogati sadržaji čine ga jednim od najtraženijih kruzera među putnicima širom svijeta.

Broj paluba: 18 (16 putničkih paluba)

Broj kabina: 2,540

Kapacitet: 5.606 putnika

Posada: 2165 članova posade

Izgrađeno: 2009.

Brodograditelj: STX Europe, brodogradilište Turku, Finska

Prvo putovanje: 5. prosinca 2009

Trošak izgradnje: 1,4 milijarde američkih dolara

Slika 5: Oasis of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International

Izvor: <https://www.royalcaribbeanincentives.com/ships/oasis-of-the-seas/>

5.4. HARMONY OF THE SEAS

Harmony of the Seas je još jedan spektakularan kruzerski brod iz brodogradnje Royal Caribbean-a. Izgrađen je 2016. godine, također kao dio "Oasis Class" kruzera. Harmony of the Seas nasljednik je Oasis of the Seas i dijeli s njim neke tehničko-tehnološke značajke u svezi s dizajnom. Ovaj brod Royal Caribbean flote također ima nevjerojatne atrakcije poput "Central Park" zone s pravim drvećem, cvijećem i restoranima, "Boardwalk" zone sa zabavnim sadržajima te "Royal Promenade" s trgovinama, barovima i restoranima.

Broj kabina: 2.759

Kapacitet: 5.479 putnika

Posada: 2300 članova posade

Izgrađeno: 2016.

Brodograditelj: Chantiers de l'Atlantique u St. Nazaireu, Francuska

Prvo putovanje: 29. svibnja 2016

Trošak izgradnje: 1,35 milijardi dolara

Slika 6: Harmony of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International

Izvor: <https://www.cruisemapper.com/ships/Harmony-Of-The-Seas-1067>

5.5. MSC MERAVIGLIA

MSC Meraviglia je jedan od najmodernijih i najluksuznijih kruzerskih brodova talijanske kompanije MSC Cruises izgrađen 2017 godine. MSC Meraviglia je velik brod, s duljinom od oko 315 metara i kapacitetom za oko 4.500 putnika. Ima elegantan dizajn i luksuzni interijer. MSC Cruises je poznat po svojoj posvećenosti očuvanju okoliša. MSC Meraviglia ima napredne sustave za recikliranje i pročišćavanje otpadnih voda, kao i smanjenje emisija i energetske učinkovitost.

Broj kabina: 2244

Kapacitet: 5386 putnika

Posada: 1400 članova posade

Izgrađeno: 2017.

Brodograditelj: Chantiers de l'Atlantique u St. Nazaireu, Francuska

Prvo putovanje: 3. lipnja 2017

Trošak izgradnje: 950 milijuna dolara

Slika 7: MSC Meraviglia, kruzer kompanije MSC Cruises

Izvor: <https://www.msccruisesusa.com/cruise/ships/msc-meraviglia>

5.6. WONDER OF THE SEAS

Wonder of the Seas iz Royal Caribbean-a trenutno je najveći kruzer na svijetu (siječanj 2023.).

Broj kabina: 2.759

Kapacitet: 5.400 putnika

Posada: 2200 članova posade

Izgrađeno: 2018.

Brodograditelj: Chantiers de l'Atlantique, Saint-Nazareth, Francuska

Prvo putovanje: 7. travnja 2018

Trošak izgradnje: 1,35 milijardi dolara

Slika 8: Wonder of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International

Izvor: <https://cruisemaven.com/wonder-of-the-seas-review-seven-night-caribbean-cruise/>

5.7. NORWEGIAN GETAWAY

Norwegian Getaway je brod za krstarenje kompanije Norwegian Cruise Line, a u ovom slučaju značajan jer je početkom srpnja 2023. posjetio Rijeku sa svojih 5600 putnika i osoblja.

Broj kabina: 2008

Kapacitet: 4819 putnika

Posada: 1640 članova posade

Izgrađeno: 2014.

Brodograditelj: Meyer Werft, Papenburg, Germany

Prvo putovanje: 8. veljače 2014.

Slika 9: Norwegian Getaway, kruzer kompanije Norwegian Cruise Line

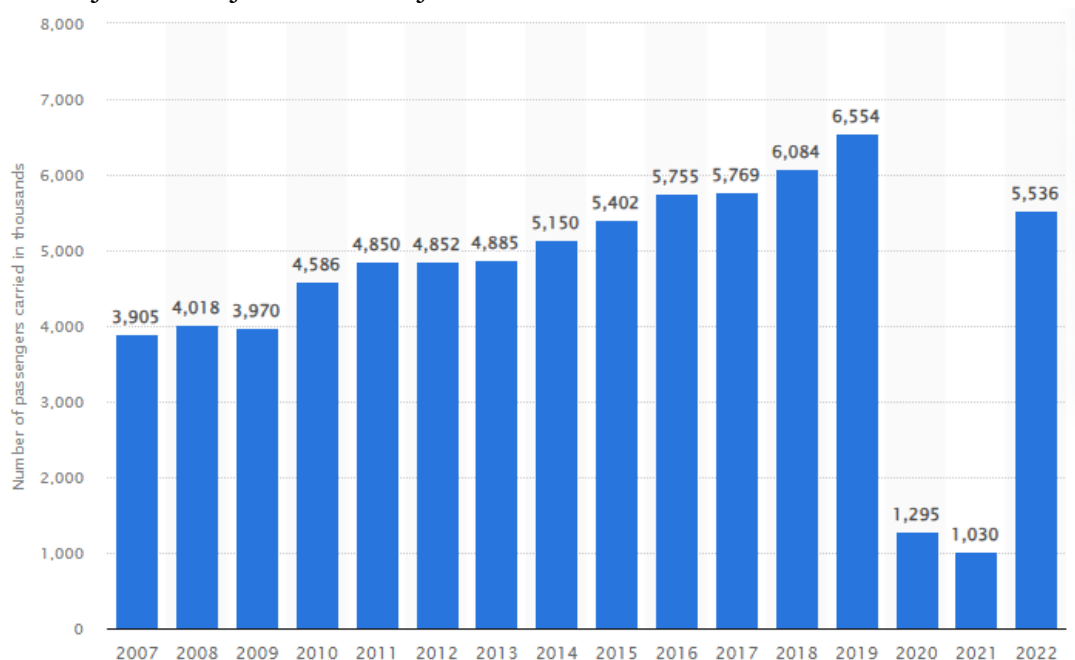
Izvor: <https://www.ncl.com/fr/en/cruise-ship/getaway#!#gallery>

6. KRUZER KOMPANIJE

Ovo poglavlje opisuje vodeće kruzer kompanije u svijetu. Među najpoznatije kruzerske kompanije na svijetu ubrajamo:

6.1. ROYAL CARIBBEAN INTERNATIONAL

Royal Caribbean je jedna od najvećih i najpopularnijih kruzerskih kompanija. Tvrtka je osnovana 1968. godine, a sjedište joj je u Floridi, SAD. Nudi širok izbor kruzera različitih veličina i stilova s naglaskom na inovativne sadržaje, zabavu, luksuz i aktivnosti za putnike svih dobnih skupina. Oni plove diljem svijeta, uključujući popularna odredišta poput Kariba, Mediterana, Aljaske, Baltika i mnoga druga. Royal Caribbean International ima impresivno brodogradnja, uključujući svoje ikonične klase kao što su Oasis Class (Oasis of the Seas, Allure of the Seas, Harmony of the Seas, Symphony of the Seas) i Quantum Class (Anthem of the Seas, Quantum of the Seas, Ovation of the Seas). Njihovi brodovi su među najvećima i najinovativnijima u industriji kruzerskih brodova.

Grafikon 1: Broj putnika koje je Royal Caribbean Cruises Ltd. prevezao diljem svijeta od 2007. do 2022. (u tisućama)

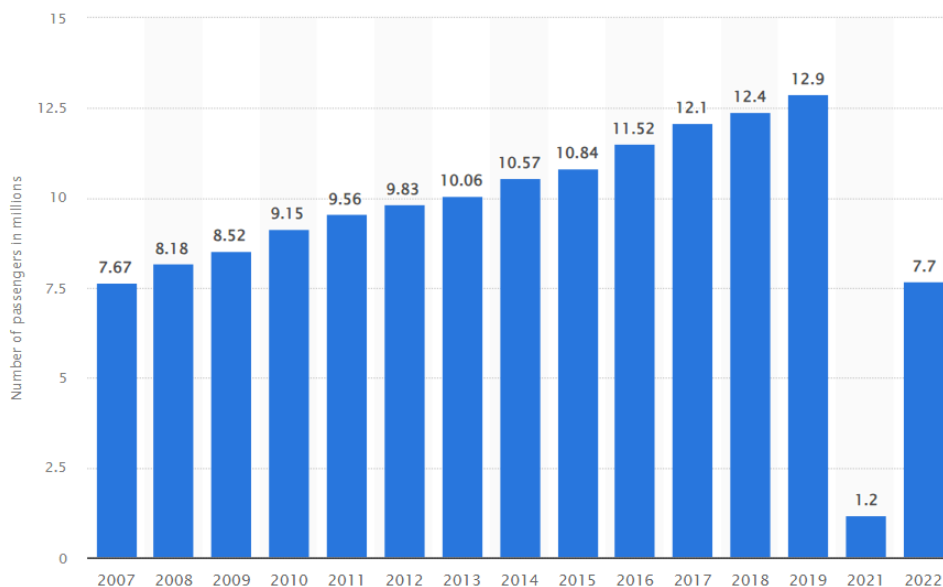
Izvor: <https://www.statista.com/statistics/224257/number-of-royal-caribbean-cruise-passengers/>

Broj putnika koje je Royal Caribbean Cruises prevezao širom svijeta vratio se 2022. godine u predpandemijsko stanje, nakon što se smanjio s početkom pandemije koronavirusa (COVID-19). Unatoč velikom porastu, broj putnika Royal Caribbeana ostao je ispod razine prije pandemije pa je ukupni broj putnika u 2022 oko 5,5 milijuna.

Kako je broj putnika značajno porastao u 2022., prihod Royal Caribbean Cruises također je doživio skok. Nakon što je 2021. prijavila zaradu od 1,5 milijardi američkih dolara, najnižu brojku od 1998., tvrtka je 2022. ostvarila gotovo devet milijardi američkih dolara, ali još nije uspjela dostići razine prije pandemije.

6.2. CARNIVAL CRUISE LINE

Jedna od najpoznatijih kruzerskih kompanija s bogatom poviješću i reputacijom. Ova američka kompanija nudi raznovrsne kruzere s fokusom na zabavu, opuštanje i pristupačnost putovanja. Poznata je po svojoj opuštenoj atmosferi, raznovrsnoj zabavi, bogatom izboru hrane i zabavnim aktivnostima za cijelu obitelj. Carnival Cruise Line ima značajno brodovlje koji plovi diljem svijeta. Njihovi brodovi su poznati po svojoj prepoznatljivom izgledu s jarkim bojama i zabavnim dizajnom. Brodovlje predstavlja različite veličine i stilove brodova kako bi zadovoljilo različite ukuse i potrebe putnika.

Grafikon 2: Broj putnika Carnival Corporation & plc diljem svijeta od 2007. do 2022. (u milijunima)

Izvor: <https://www.statista.com/statistics/266274/passengers-of-cruise-operator-carnival-corporation-und-plc/>

Ukupan broj putnika koje je prevezao Carnival Cruise Line diljem svijeta pomalo je počeo rasti u 2022., nakon što je 2021. naglo pao zbog utjecaja pandemije koronavirusa (COVID-19). Unatoč značajnom godišnjem povećanju, broj putnika tvrtke nije dostigao razine prije pandemije (ukupno 7,7 milijuna u 2022.). Tijekom razmatranog razdoblja, gosti na krstarenjima Carnival Corporationa dosegli su najveću brojku u 2019., dosegnuvši vrhunac od gotovo 13 milijuna.

6.3. MSC CRUISES

MSC Cruises je talijanska kruzerska kompanija koja nudi elegantne kruzere s naglaskom na mediteranski stil. Ovi kruzери često koriste talijanski dizajn, arhitekturu i gastronomiju kako bi stvorili autentično mediteransko iskustvo. MSC Cruises ima veliko brodovlje koje se stalno širi. Uključuje različite klase brodova kao što su: Fantasia Class, Meraviglia Class, Seaside Class, World Class i drugi. Na kojima se mogu očekivati bogati okusi talijanske kuhinje, elegantni bazeni i terase te sofisticirani i moderno uređeni interijeri. MSC Cruises putuje na različita odredišta diljem svijeta, uključujući Mediteran, Karibe, Bliski istok, Sjevernu Ameriku, Aziju, Južnu Ameriku i Afriku. Godine 2022. MSC Cruises je predstavio svoju najnoviju inovaciju i dodatak svojem velikom brodovlju- MSC World Europe, njegovog prvog broda na LNG pogon koji uvodi inovativne tehnologije za zaštitu okoliša. Njihovo brodovlje trenutno čine 21 kruzер dok su u najavi još dva nova broda do 2025. godine. Prosječna starost njihovih kruzerskih brodova je 9,7 godina.

6.4. NORWEGIAN CRUISE LINE

Ističe se konceptom "Freestyle Cruising" koji se temelji na slobodnoj atmosferi i fleksibilnosti putovanja. Specijaliziran je za pružanje putnicima niza aktivnosti i zabavnih opcija na brodu, kao i uzbudljivih odredišta za posjetiti. Tvrtka je osnovana 1966. godine, a sjedište joj je u Floridi, SAD. Nudi velik izbor restorana, raznovrsne zabavne sadržaje i aktivnosti, te naglasak na samostalnosti putnika da prilagode svoje putovanje prema svojim preferencijama. S ukupno 30 brodova nude itinerere do više za 500 odredišta diljem svijeta. Također, imaju sedam dodatnih brodova planiranih za isporuku do 2028., pa će u skoroj budućnosti moći ponuditi još veći izbor atraktivnih odredišta svojim putnicima. NCL već ima širok izbor brodova, uključujući svoje najnovije klase brodova kao što su Breakaway Class, Breakaway Plus Class i Leonardo Class. Brodovi su moderni, dobro opremljeni i nude razne sadržaje za putnike svih dobnih skupina.

6.5. PRINCESS CRUISES

Renomirana je američka kompanija za krstarenja koja pruža luksuzna putovanja širom svijeta. Osnovana je 1965. godine i danas je jedna od najpoznatijih i najvećih kompanija za krstarenja na svijetu. Princess Cruises nudi raznolike itinerere i odredišta, uključujući Karibe, Aljasku, Europu, Aziju, Pacifik i mnoga druga zemljopisna područja. Princess Cruises ima brojne brodove u svojoj floti, a neki od najpoznatijih su Royal Princess, Regal Princess, Majestic Princess, Ruby Princess i mnogi drugi.

6.6. CELEBRITY CRUISES

Luksuzna je kompanija za krstarenja koja nudi visokokvalitetna putovanja širom svijeta. Osnovana je 1988. godine i dio je Royal Caribbean Cruises Ltd., jednog od najvećih operatora krstarenja na svijetu. Celebrity Cruises je poznat po svojoj elegantnoj atmosferi, sofisticiranom dizajnu brodova i vrhunskoj usluzi. Nude putovanja na raznim odredištima, uključujući Karibe, Mediteran, Aljasku, Aziju, Australiju, Novi Zeland i mnoga druga područja. Celebrity Cruises također, nudi posebna iskustva, kao što su krstarenja s tematskim događanjima, putovanja s fokusom na kulinarstvo i vino, krstarenja za obitelji i mnoge druge opcije prilagođene različitim interesima putnika.

7. UTJECAJ KRUZER BRODOVA NA TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sedmo se poglavlje prikazuje kroz vrste utjecaja i područja krstarenja uzduž hrvatske obale.

7.1. VRSTE UTJECAJA

Kruzeri imaju značajan utjecaj na turizam iz više razloga:

- ekonomski utjecaj
- razvoj odredišta
- promocija turističkih odredišta i
- doprinos lokalnoj zajednici

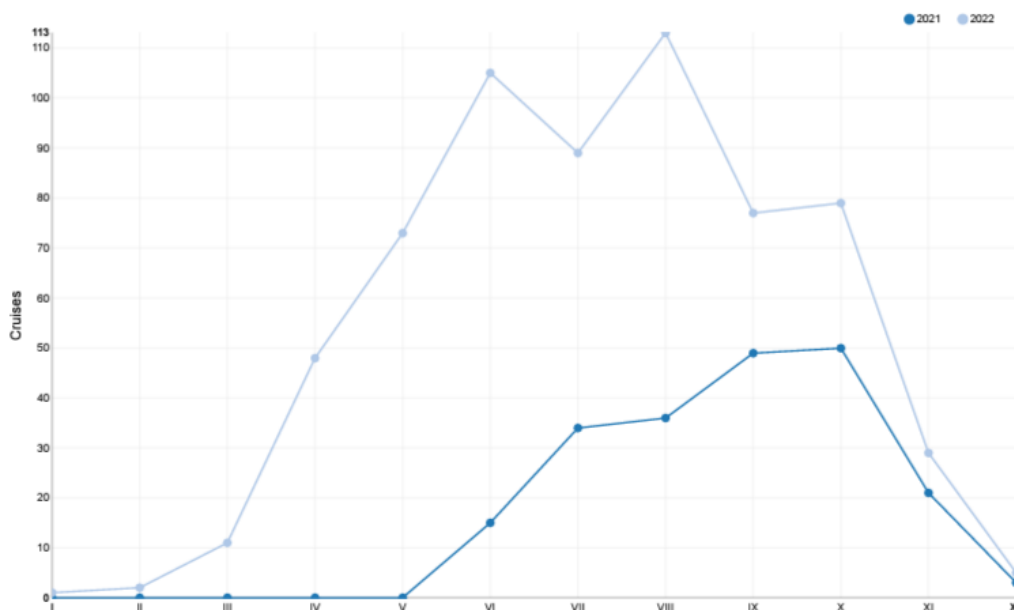
Kruzer industrija stvara velike prihode i mnoge prilike zapošljenja. Svaki putnički kruzer ima veliki broj putnika koji troše novac na izlete, kupovinu, restorane i druge usluge u lukama koje posjećuju. Ovo izravno koristi lokalnoj ekonomiji na odredištu i stvara prihode za lokalne tvrtke, trgovine i ugostiteljske objekte. Također se otvaraju nova radna mjesta u pomorskom sektoru, turizmu i povezanim industrijama. Kruzeri igraju ključnu

ulogu u razvoju manje poznatih ili izoliranih odredišta. Kada kruzerski brodovi posjete određenu luku, to može potaknuti turistički razvoj i poboljšati lokalnu infrastrukturu kako bi se ista bolje prilagodila turistima. Ovo uključuje izgradnju novih turističkih atrakcija, hotela, restorana, trgovina i drugih objekata. Kruzeri često djeluju kao veleposlanici turističkih odredišta koje posjećuju. Kroz svoje putovanje, oni privlače pažnju putnika na različita odredišta, prirodne ljepote, kulturne znamenitosti i aktivnosti. Ovo promovira turistička odredišta i može potaknuti ljude da se vrate u njih u budućnosti.

Oni često podržavaju lokalne zajednice kroz donacije i društveno odgovorne inicijative. Također, mogu pružiti financijsku podršku lokalnim organizacijama, sudjelovati u projektima očuvanja okoliša ili pružiti humanitarnu pomoć u zajednicama koje posjećuju. Takav doprinos pomaže u poboljšanju kvalitete života lokalnih zajednica i izgradnji pozitivnog odnosa s kruzer industrijom. Također, mogu potaknuti domaći turizam tako što putnicima pružaju priliku da istraže različite dijelove vlastite zemlje. Ovo je posebno važno za velike zemlje s obalnim područjima, kao što su Sjedinjene Američke Države ili Australija, gdje putnici mogu istražiti različite obale, gradove i krajolike unutar zemlje.

Hrvatska je popularno odredište za kruzere i ima nekoliko luka koje redovito posjećuju kruzerski brodovi. Više je stranih brodova bilo na kružnim putovanjima hrvatskim Jadranom u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, ali još uvijek manje nego 2019. U 2022. godini strani brodovi na kružnim putovanjima plovili su hrvatskim Jadranom tijekom svih mjeseci, što se smatra oporavkom u odnosu na 2021. godinu, kada je prvi strani brod plovio hrvatskim Jadranom na krstarenju u lipnju. Broj putovanja stranih brodova na kružnim putovanjima kao i broj putnika na tim brodovima bio je tri puta veći u 2022. godini nego u 2021. godini, kada su zbog pandemije COVID-19 uvedene strože epidemiološke mjere kojima su ograničena putovanja stranih brodova. U hrvatske morske luke u razdoblju od siječnja do prosinca 2022. godine ukupno su uplovila 82 strana broda na kružnom putovanju koji su ostvarili 632 putovanja. Na brodovima je bilo 634 tisuća putnika koji su u Hrvatskoj boravili 1324 dana.

G-1 FOREIGN VESSELS ON CRUISE IN THE REPUBLIC OF CROATIA, BY MONTHS, 2021 AND 2022

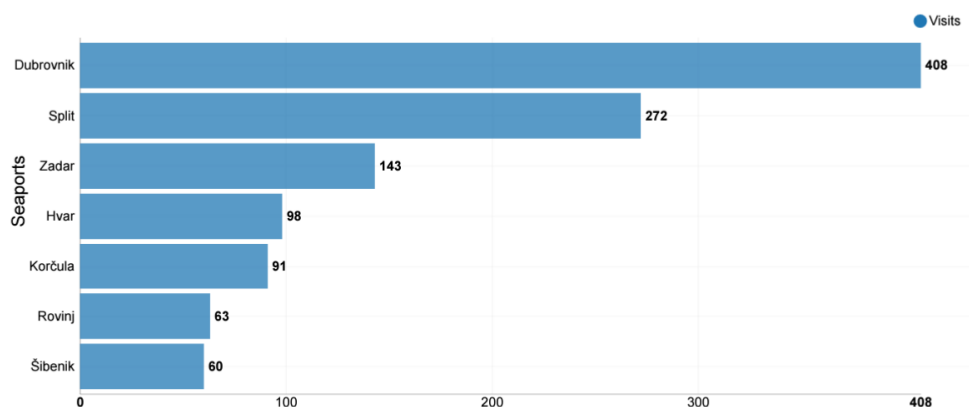

Grafikon 3: strani kruzer brodovi u RH u razdoblju od siječnja do prosinca 2022. godine

Izvor: strani kruzer brodovi u Republici Hrvatskoj u razdoblju od siječnja do prosinca 2022, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2023

Strani brodovi na krstarenju plovili su pod oznakom 15 država, a najčešće su to bile: Bahami, Belgija, Bermuda, Francuska, Grčka, Italija, Malta, i ostale države.

G-2 THE MOST VISITED SEAPORTS IN THE REPUBLIC OF CROATIA, JANUARY - DECEMBER 2022

Grafikon 4: prikaz najposjećenijih hrvatskih luka u 2022. godini.

Izvor: strani kruzer brodovi u Republici Hrvatskoj u razdoblju od siječnja do prosinca 2022. godine, državni zavod za statistiku, Zagreb, 2023

Najveći broj posjeta stranih brodova na kružnom putovanju ostvaren je u luci Dubrovnik (408 posjeta), zatim u lukama Split (272 posjeta), Zadar (143 posjeta), Hvar (98 posjeta), Korčula (91 posjet), Rovinj (63 posjeta) i Šibenik (60 posjeta).

U nastavku su ukratko opisane najpoznatije hrvatske kruzerske luke: Dubrovnik, Split, Zadar i Šibenik.

Dubrovnik je jedno od najomiljenijih odredišta kruzera na Jadranu. Stari grad Dubrovnik, koji je zaštićena UNESCO-ova svjetska baština, privlači putnike svojom bogatom poviješću, prekrasnom arhitekturom i zidinama. Kruzeri pristaju u lučkom području Gruž, a putnici imaju priliku istražiti grad, posjetiti povijesne znamenitosti poput Kneževa dvora i Straduna te uživati u prekrasnim plažama i restoranima.

Split je druga najveća luka u Hrvatskoj koju često posjećuju kruzeri. Glavna atrakcija u Splitu je Dioklecijanova palača, koja je također pod zaštitom UNESCO-a. Posjetitelji mogu istražiti antičke ostatke, prošetati kroz uske uličice staroga grada ili se opustiti na popularnoj Rivi. Split je ujedno polazna točka za istraživanje obližnjih otoka kao što su Brač, Hvar i Vis.

Zadar je sve popularnija luka za kruzere u Hrvatskoj. Grad je poznat po svojim povijesnim spomenicima, poput crkve Sv. Donata i Foruma, ali i modernim atrakcijama poput Morskih orgulja i Pozdrava suncu. Putnici mogu istražiti stare gradske zidine, šetati uz more i uživati u lokalnoj kuhinji.

Šibenik je još jedna atraktivna luka koju posjećuju kruzeri. Najpoznatija atrakcija u Šibeniku je Katedrala sv. Jakova, koja je također, UNESCO-ova svjetska baština. Isto tako, gosti s kruzera često posjećuju Nacionalni park Krka koji se nalazi nedaleko od Šibenika. Posjetitelji tamo mogu uživati u prekrasnim slapovima i prirodnim krajolicima.

Osim ovih luka, kruzeri često posjećuju i druga odredišta u Republici Hrvatskoj poput otoka Korčule, Hvara, Brača, kao i manjih luka na jadranskoj obali. Kruzeri pružaju priliku putnicima da istraže raznolikost Hrvatske, njezine obale, otoke, povijesne gradove i prirodne ljepote.

7.2. PODRUČJA KRSTARENJA UZDUŽ HRVATSKE OBALE

U nastavku se navodi i grafički prikazuje nekoliko različitih tura kruzer brodova kroz Republiku Hrvatsku.

1. Split - (Bol, Brač) - Hvar - Biševo (Plava Špilja)/Vis - Korčula - Mljet – Slano- (Ston)- Dubrovnik - 10 dana

Prijevoznik: Katarina Line

Brod: Maritimo (19 putničkih kabina, do 36 putnika)

Izvor: mondotravel.hr/trip/pdf/?id=2570 (01.07.2023)

2. Opatija-Krk-Rab-Zadar-Np Kornati-Mali Lošinj-Cres-Opatija – 8 dana

Prijevoznik: Katarina Line

Brod: Maritimo (19 putničkih kabina, do 36 putnika)

Izvor: Ave Maria: Opatija to Opatija Cruise 2024 | Croatia Cruise (mycroatiacruise.com) (01.07.2023.)

3. Split-Venice-Brindisi-Mykonos-Piraeus-Split- 8 dana

Kruzer kompanija: MSC Cruises

Brod: MSC SINFONIA (975 putničkih kabina, do 1950 putnika)

Izvor: [Croatia Cruises 2023, 2024 - Cruises to Croatia MSC Cruises](#) (01.07.2023.)

8. ZAKLJUČAK

Kruzerski brodovi imali su značajan utjecaj na povijest pomorstva i modernu plovidbu za slobodno vrijeme. Ova svestrana plovila, dizajnirana su za produženi boravak na moru (i vodi), što ih čini popularnim izborom za rekreacijsku i komercijalnu upotrebu. Kruzери su igrali ključnu ulogu u istraživanju novih teritorija i olakšavanju pomorske trgovine i transporta. Tijekom povijesti kruzerski brodovi su omogućavali istraživanje obale i otvarali nove trgovačke rute, omogućujući razmjenu dobara i ideja između različitih zemljopisnih područja. S napretkom tehnologije i dizajna, kruzери su postali sve popularniji za slobodno vrijeme i rekreaciju. Ljudi ih koriste za krstarenje, ribolov, vodene sportove i odmor na moru (i vodi), pridonoseći rastu brodske industrije i turizma. Kruzerski brodovi su pokrenuli pomorski turizam, privlačeći entuzijaste i putnike da istražuju obalna odredišta, otoke i prekrasne rive. To je pozitivno utjecalo na lokalna gospodarstva, stvarajući prilike za radna mjesta i pokrećući poslovanje u obalnim područjima. Razvoj brodova za kružna putovanja potaknuo je inovacije u pomorskom inženjerstvu i dizajnu. Proizvođači neprestano nastoje poboljšati performanse, učinkovitost i udobnost, što dovodi do napretka u pogonskim sustavima, materijalima i sadržajima na brodu. Zajednice nautičara formirale su se oko kruzera, potičući društveno povezivanje među pojedincima istomišljenicima. Popularnost kruzera također je utjecala na sigurnosne standarde i propise u pomorskoj industriji. Vlade i organizacije provode pravila kako bi osigurale sigurnost nautičara i zaštitile morski okoliš. Tržište kruzerskih brodova značajno je pridonijelo rastu brodske industrije. Uključuje proizvođače brodova, dobavljače pomorske opreme, usluge održavanja i tvrtke povezane s turizmom, stvarajući uspješan gospodarski sektor.

Zaključno, kruzerski brodovi su ostavili trajan utjecaj na način istraživanja morskih i vodenim putova, uživanje u slobodnim aktivnostima na vodi i povezivanja se s morskim okolišem. Njihov utjecaj nastavlja oblikovati kulturu plovidbe, pomorsku tehnologiju i širi pomorski svijet. Naime, gledano u (bližu) budućnost aktivnosti na tržištu brodova za kružna putovanja će se povećati i na taj način razvijati odnose među ljudima te u konačnici pozitivno djelovati na ekonomski učinak zemlje sudjelujuće u takvom pomorskom-putničkom prometu.

Međutim, valja stoga, voditi računa o međusobnoj ravnoteži između ekonomskog prosperiteta, s jedne strane te zaštite čovjekova okoliša- kroz učinkovito provođenje strogih sigurnosnih pravila- s druge strane.

9. LITERATURA

9.1. KNJIGE

1. Kesić, B., Jugović, A.: Menadžment pomorskoputničkih luka, Pomorski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2006
2. Peručić, D., Cruising-turizam : razvoj, strategije i ključni nositelji, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, 2013.

9.2. ČLANCI:

1. Frančić, V., Njegovan, M., i Maglić, L., 'ANALIZA SIGURNOSTI PUTNIČKIH BRODOVA U NACIONALNOJ PLOVIDBI', Rijeka, 2009
2. Jugović, A., 'THEORETICAL MODEL OF DESTINATION DEVELOPMENT FOR CRUISING TOURISM IN THE ADRIATIC REGION', *Ekonomski misao i praksa*, 29(1), str. 205-226., Rijeka, 2020.
3. Lučić, Ivo : Sindik, Joško & Manojlović, N., Kako Dubrovčani percipiraju kruzing turizam?. *Naše more : znanstveno-stručni časopis za more i pomorstvo*, Dubrovnik, 2017.
4. Marušić, Z., *Potražnja na krstarenjima (cruising turizmu) u Hrvatskoj*. U: Luković, T. (ur.) *Nautički turizam Hrvatske*, Split, 2015.
5. Peručić, D., 'ANALYSIS OF THE WORLD CRUISE INDUSTRY', *DIEM*, 5(1), str. 89-100, Dubrovnik, 2020.
6. Pomorski zakonik RH, *Narodne novine*, Izdanje: NN 181/2004
7. STRANI KRUZER BRODOVI U REPUBLICI HRVATSKOJ u razdoblju od siječnja do prosinca 2022, *Državni Zavod za statistiku*, Zagreb, 2023

9.3. INTERNET IZVORI:

1. Borčić, I. (2022). 'PROBLEMATIKA RAZVOJA CRUISING TURIZMA 2017. – 2022. : završni rad', *Završni rad*, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 15.06.2023.

2. Šiško, B. (2020). 'Utjecaj brodova za kružna putovanja u hrvatskim lukama otvorenim za međunarodni promet', Završni rad, Sveučilište u Dubrovniku, Pomorski odjel, citirano: 15.06.2023.
3. Verunica, S. (2021). 'Brodovi za kružna putovanja', Završni rad, Sveučilište u Zadru, Pomorski odjel, Brodostrojarski odsjek, citirano: 26.06.2023.
4. Carnival Cruise Line (<https://www.carnival.com/>), citirano: 01.07.2023.
5. Celebrity Cruises (<https://www.celebritycruises.com/>), citirano: 07.07.2023.
6. Norwegian Cruise Line (<https://www.ncl.com/fr/en/>), citirano: 07.07.2023.
7. MSC cruises (<https://www.msccruises.com/en-gl/Homepage.aspx>), citirano: 07.07.2023.
8. Princess Cruises (<https://www.princess.com/>), citirano: 07.07.2023.
9. Royal Caribbean International (<https://www.royalcaribbean.com/>), citirano: 01.07.2023.

10. POPIS SLIKA

Slika 1: Prikaz prvog kruzer broda "Prinzessin Victoria Luise"	10
Slika 2: grafički prikaz najbitnijih dijelova kruzerskog broda	15
Slika 3: prikaz RMS Titanica na svom prvom i jedinom putovanju	23
Slika 4: prikaz kruzera Queen Mary 2 (QM2)	24
Slika 5: Oasis of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International	26
Slika 6: Harmony of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International	27
Slika 7: MSC Meraviglia, kruzer kompanije MSC Cruises	28
Slika 8: Wonder of the Seas, kruzer kompanije Royal Caribbean International	28
Slika 9: Norwegian Getaway, kruzer kompanije Norwegian Cruise Line	29

11. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Broj putnika koje je Royal Caribbean Cruises Ltd. prevezao diljem svijeta od 2007. do 2022. (u tisućama).....	30
Grafikon 2: Broj putnika Carnival Corporation & plc diljem svijeta od 2007. do 2022. (u milijunima).....	31
Grafikon 3: strani kruzer brodovi u RH u razdoblju od siječnja do prosinca 2022. godine.....	35
Grafikon 4: prikaz najposjećenijih hrvatskih luka u 2022. godini.....	35